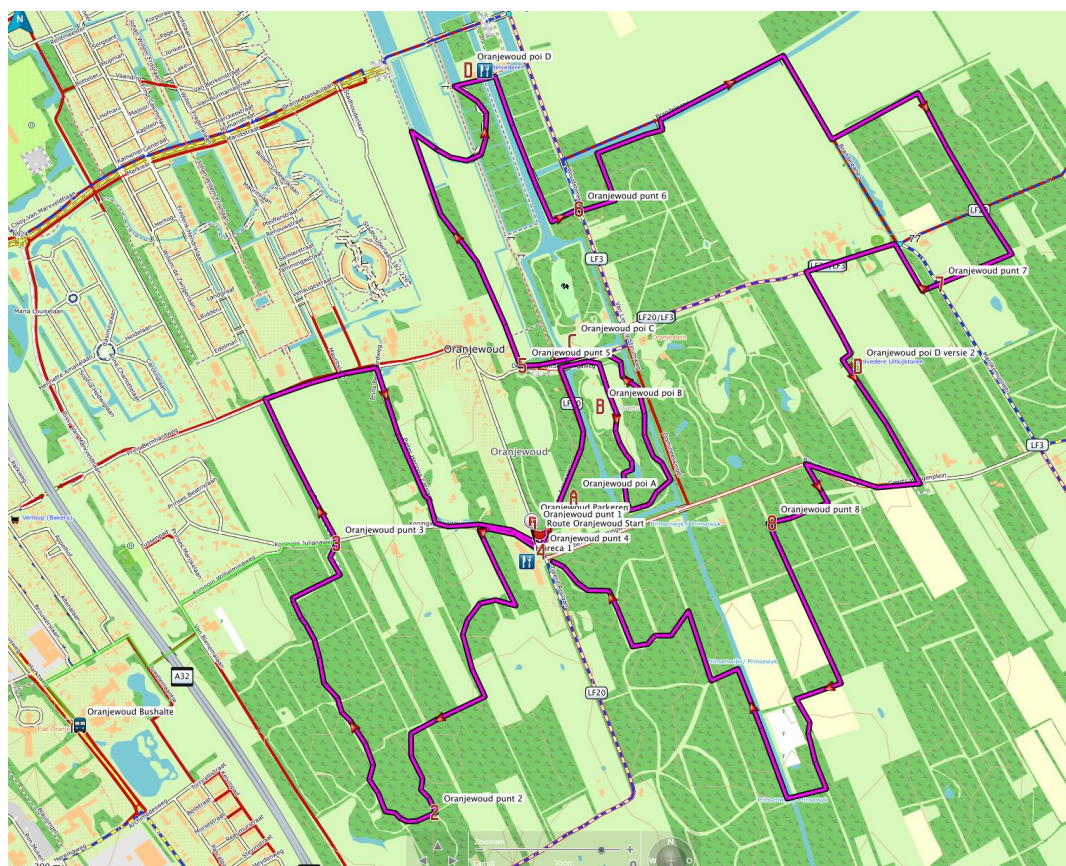

Oranjewoud

Albertine Agnes van Nassau (1636-1696)

Deze nu vrij onbekende prinses was toch een kleindochter van Willem van Oranje himself. Ze kocht in 1676 een bestaand landgoed en drie boerderijen om er een groot buitenverblijf aan te leggen: een paleis met eromheen bos, lanen, singels en tuinen in de barokke Franse stijl. Ze gaf het de naam Oranjewoud. Zoals dat wel vaker gaat, kwamen in haar kielzog meer welgestelden die zich wilden warmen aan de nabijheid van de Oranjes. Na de hoogtijdagen, die duurden tot 1746, lieten de Oranjes zich hier veel minder vaak zien, maar het hele gebied heeft onmiskenbaar nog steeds een koninklijke uitstraling. Onderweg zie je veel bos en bomen: rond de buitenplaatsen vooral in de vorm van statige rijen bomen, maar verder daarvandaan ook ruiger bos en bosschages rond weiden en akkers. Aan de noordkant loop je een eindje over een knuppelpad door moerassig terrein, waarna onverwacht het moderne, strakke museum Belvédère verschijnt. Verderop kun je vanuit een heel andere belvédère: een oude betonnen uitkijktoren, bijna het hele gebied van deze wandeling overzien.

Routebeschrijving

1. Vanaf P bij Tjaarda Oranjewoud naar de weg en RA langs borden 'zone 60' (maar voor ingekorte route LA naar vijfsprong en beginnen bij blokje 4). Na 100 m, voor een grasveld aan je linkerhand, LA een onverharde laan op. Iets na het einde van het veld scherp RA, een onopvallend paadje. Dit loopt verderop langs het veld en buigt naar links. Aan het einde LA. Een stukje naar rechts zie je een ander grasveld, verderop loop je tussen twee grasvelden. Vlak na het einde van het grasveld aan je rechterhand RA. Je loopt over een paadje langs de kop van dit veld. Waar het veld eindigt een greppel oversteken en RD over paadje. Na ruim 100 m een bredere beukenlaan oversteken en RD. Kort daarna op een kruising van paden bij een geel paaltje LA.
2. Na 250 m op kruising van paden RA. Bij kp27 RA ri. kp25. Iets verder bij bankjes en een berg aan je linkerhand RD. Het brede pad buigt iets naar rechts (wandemarkering). Aan het einde schuin RA (bijna RD), wandemarkering. Je passeert rechts een mini-eilandje/heuveltje met een gracht rondom: het graf van de familie Bienema. Loop steeds RD over een vrij breed pad. Verderop zie je een stukje naar links een grasveld. Neem het eerste pad RA (wandemarkering). Aan het einde LA, langs P naar de weg.
3. Bij kp1 weg oversteken, RD ri. kp22, Emmalaan, halfverhard (maar als je komt aanlopen vanaf de bushalte: hier LA). Aan het einde RA over voetpad langs klinkerweg. Bij kp22 RD ri. kp21. Tegenover huisnr. 37 RA, Pieter Heringa Catslaan, onverhard. Deze gaat na de sluitboom over in een grindweg. Aan het einde LA, over een weg.
4. Op vijfsprong bij Tjaarda Oranjewoud en bij kp24 de tweede weg LA ri. kp2, Albertine Agnesweg. Je loopt langs landgoed Princenhof (a). Aan het einde RA, Lindelaan (maar als je de Overtuin overslaat LA en verder vanaf blokje 5). Eerste weg RA, wandelpark De Overtuin (b) in. RD langs een wit huis aan je rechterhand, verderop heb je rechts een gebeeldhouwde haag waarachter een kruidentuin is. Daarna op een splitsing rechts aanhouden, een zandpaadje. 50 m verder op een driesprong RD langs een dikke boom. RD, de rand van een veld aan je linkerhand volgen, daarna RD langs oever van vijver aan je linkerhand. LA over een bruggetje. Meteen daarna LA, heuveltje over en rechts aanhouden richting prieeltje. Neem het pad links van het prieeltje. Je komt uit op een bochtig pad. Na een tijdje heb je rechts water. Het bochtige pad volgt globaal dit water. Als je rechts de ingang weer ziet RA het park uit en op de weg LA (rechts landgoed Oranjewoud (c)).
5. Na een rood paaltje middenin het wegdek RA langs sluitboom en bordje 'Friese Wouden Oranjewoud', wandemarkering. Bij paal met geel-witte kop scherp RA over een paadje langs water aan je linkerhand. Na 200 m ga je een bruggetje over. Dan trap op, pad oversteken, over nog een bruggetje. Vervolgens een knuppelpad (pad van balkjes) volgen. Aan het einde RA, paadje naar museum Belvédère (d). Meteen na bruggetje voor het museum RA, pad langs water aan je rechterhand. Na 500 m buigt het pad naar links.
6. Aan het einde op een weg RA en meteen LA langs een sluitboom, graspad. Volg het pad naar links en verderop naar rechts. Volg het water aan je linkerhand. LA over het eerste bruggetje en meteen RA over fietspad langs andere oever. Na 400 m fietspad naar rechts volgen over bruggetje. Eerste pad LA, langs weer een bordje 'Friese Wouden Oranjewoud'. Aan het einde na een veld aan je rechterhand RA, graslaan. Na bijna 400 m kruis je een fietspad, daarna het volgende pad RA, een beukenlaan.

7. Na sluitboom een weggetje oversteken en RD. Vlak daarna aan het einde RA, een pad tussen bomen. Op kruising met verharde weg LA. Je passeert links een klokkenstoel met het graf van Van Limburg Stierum. Daarna eerste pad LA, door een ijzeren hekje. Loop om een betonnen uitkijktoren heen (of beklim hem eerst), dan RD. Aan het einde op een weg RA. Als de weg schuin naar links buigt, scherp LA. Na 300 m het tweede pad RA (wandemarkering).
8. Bij kp36 LA ri. kp6, beukenlaan. Bij kp6 RA ri. kp32. Door twee klaphekjes, daarna op driesprong LA door nog twee klaphekjes. RD met aan je linkerhand een grasveld. Op driesprong RA, wandemarkering. Na brug bij kp32 RA, water aan je rechterhand. Volg het pad en de wandemarkering naar links, aan het einde bij kp7 RA ri. kp39. Eerste pad LA (voor bankje en kp39), een slingerend pad. Na 150 m een zijpad rechts negeren, iets verder aan het einde schuin RA. Bij een zijpad naar links RD, vlak daarna op een splitsing links aanhouden. Op de volgende driesprong links aanhouden, pad volgen naar Tjaarda. Op vijfsprong bij Tjaarda schuin LA (bijna RD), Kon. Julianalaan, terug naar startpunt.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

14 km

Inkorten

Tot 10 km als je blokjes 1 t/m 3 overslaat; als je ook het rondje door de Overtuin in blokje 4 overslaat: 8,5 km

Startpunt

P tegenover Golden Tulip Tjaarda Oranjewoud

Parkeren

P bij Golden Tulip Tjaarda Oranjewoud, Kon. Julianaweg 98, Oranjewoud (gratis)

OV

Vanaf station Heerenveen buslijn 17 tot halte Blau Hus, daarvandaan 1,3 km lopen (zie kaart) en route volgen vanaf blokje 3.

Horeca

1. Tjaarda Oranjewoud, www.tjaarda.nl
2. Restaurant in museum Belvédère, www.museumbelvedere.nl, ma. gesl.

Honden

Aangelijnd toegestaan

Achtergrondinformatie

a Landhuis Prinsenhof

Al doen de namen anders vermoeden: alle villa's en landgoederen die je nu in en om Oranjewoud ziet, zijn gebouwd en aangelegd nadat de Oranjes hier waren vertrokken. Maar de verwijzing naar 'prinsen' en 'Oranje' maakt je huis natuurlijk net iets chiquer... Het witte, langwerpige landhuis Prinsenhof is in 1906 gebouwd voor het adellijke echtpaar Van Limburg Stierum-De Blocq van Scheltinga.

Buitenplaats Oranjestein verderop, gelegen vlakbij de Overtuin en landgoed Oranjewoud, is gebouwd op de plaats van de vroegere rentmeesterswoning van het stadhouderlijke luthof. Koopman Pieter Cats kocht deze woning en liet er in 1820 een nieuwe buitenplaats bouwen.

b Overtuin

Deze tuin hoorde altijd bij paleis Oranjewoud en later bij landgoed Oranjewoud. Omdat de tuin gezien vanuit het paleis (tegenwoordig het landhuis) aan de overkant van de weg ligt, heet deze 'Overtuin'. Prinses Albertine liet de tuin aanleggen in de geometrische Franse barokstijl, die in de 18e eeuw in de mode was. Nadat Hans Willem de Blocq van Scheltinga in 1834 het huidige huis Oranjewoud had laten bouwen, liet hij ook de tuin aanpassen. Uiteraard in de toentertijd alom aanwezige Engelse landschapsstijl met natuurlijke vormen, doorkijkjes, waterpartijen en kromme paden. Een opvallend onderdeel is de kruidentuin achter een lange heg, waarin bijzondere figuren zijn geknipt.

c Landgoed Oranjewoud

Albertine Agnes van Nassau was de vijfde dochter van Frederik Hendrik, die op zijn beurt weer een kind was uit het laatste huwelijk van Willem van Oranje. Ze was getrouwd met haar achterneef, de vierde Friese stadhouder Willem Frederik van Nassau-Dietz. Ze werd weduwe nadat Willem Frederik zichzelf dood had geschoten bij het schoonmaken van zijn pistool. De nieuwe stadhouder, haar zoon Hendrik Casimir II, was pas zeven toen vader zijn dodelijke ongeluk had, dus Albertine was vrij lang regentes en daarmee de machtigste persoon van Friesland. Ze liet vanaf 1676 een paleis bouwen met rondom lange lanen en tuinen: de basis van het huidige Oranjewoud. Na de dood van Albertine Agnes in 1696 begon haar schoondochter met de bouw van een nieuw paleis; eerst waren de zijvleugels aan de beurt. Aan het middengebouw is ze door geldgebrek niet toegekomen. In de jaren voor 1746 was hier het epicentrum van de politiek in de regio, totdat de laatste Friese stadhouder naar Den Haag vertrok om daar stadhouder Willem IV te worden. Het paleis werd daarna nog maar weinig gebruikt. In de Franse tijd, kort na 1800, werd het afgebroken.

Het huidige landhuis Oranjewoud werd omstreeks 1835 op het terrein van het vroegere paleis gebouwd in opdracht van de politicus Hans Willem de Blocq van Scheltinga. Het was dus geen bezit meer van de koninklijke familie, maar er logeerden diverse koningen: Willem I en Willem III en meer recent koningin Juliana. Tegenwoordig is het eigendom van de Friesland Bank.

d Belvédère

Koningin Beatrix opende in 2004 dit museum aan de noordkant van het koninklijke landschap rond Oranjewoud. Behalve een museum, met vooral beeldende kunst uit de 20e en 21e eeuw, is het ook een markant punt in het landschap: een soort brede platte kijkgroen. Tussen het oude landgoed Oranjewoud en het museum is het Museumpark aangelegd: een nieuw barok landschapspark in de geest van het park dat prinses Albertine Agnes van Nassau in de 17e eeuw liet aanleggen. Vanuit de museumkantine kun je over een nieuw 'grand canal' uitkijken naar het oude landgoed Oranjewoud.

De naam Belvédère is ook de naam van de uitkijktoren verderop langs de wandeling. Horecapionier Tjaarda liet hier in 1917 op een kunstmatige heuvel een houten uitkijktoren bouwen. Die is al in 1924 wegens bouwvalligheid vervangen door de huidige, betonnen uitkijktoren. De uitkijktoren en daarnaast ook de speeltuin bij hotel Tjaarda waren in de 20e eeuw vermaard in heel Friesland en een populaire bestemming voor dagtochten en schoolreisjes.

Route en tekst van deze route zijn gemaakt door Ad Snelderwaard, zie voor meer info www.adsnelderwaard.com. Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart, gps-track en beelden te vinden op Wandelzoekpagina:

www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/oranjewoud/16525/ . Ik ben benieuwd naar je reactie op deze wandeling; opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op www.wandelzoekpagina.nl of op adsnelderwaard@xs4all.nl.

In de wandelgids 'Vorstelijk wandelen' nemen Sietske de Vet en Ad Snelderwaard je in 12 wandelingen mee rond historische plekken waar de voorouders van de koning woonden maar ook wandelden. De gids is te koop bij de boekhandel of online te bestellen via www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50